Dosar nr. 2ra-989/19

Prima instanță: Judecătoria Bălţi, sediul Făleşti (I. Pâcaleu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălţi (D. Corolevschi, O. Moraru, D. Stănilă)

Î N C H E I E R E

29 mai 2019 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:
Președintele completului, judecătorul Maria Ghervas
judecătorii Dumitru Mardari
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acţiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bargan împotriva lui Vladimir Vitiuc şi Societăţii pe Acţiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” cu privire la repararea prejudiciului material şi moral,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curţii de Apel Bălţi, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acţiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” și au fost menținute hotărârea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Făleşti şi hotărârea suplimentară din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Făleşti,

c o n s t a t ă:

La 1 decembrie 2017 Lilia Bargan a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Vitiuc şi SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” cu privire la repararea prejudiciului material şi moral (f.d. 1-5, vol. I).

În motivarea acțiunii reclamanta Lilia Bargan, a indicat că, prin decizia din 16 martie 2016 a Curţii de Apel Bălţi, Vitiuc Vladimir a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de trei ani. În baza art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, cu stabilirea perioadei de probă de un an. Totodată, a fost admisă şi acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanţa civilă.

Reclamanta a susținut că prin decizia din 22 noiembrie 2016 a Curţii Supreme de Justiţie, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Vladimir Darii în numele inculpatului Vladimir Vitiuc împotriva deciziei din 16 martie 2016 a Curţii de Apel Bălţi şi a fost menţinută hotărârea atacată.

Reclamanta a remarcat că în cadrul examinării cauzei penale s-a constatat cu certitudine că în urma accidentului produs la 18 septembrie 2012, în casa de locuit amplasată în or. Făleşti str. Ion Creangă 13, ce-i aparţine cu drept de proprietate, au fost nimicite mai multe bunuri materiale şi anume: 1000 de euro; 20 de foi de ardezie; 22 metri de lambriu; 5 uşi din lemn; o fereastră din lemn; o fereastră din PVC; un magnetofon cu CD de model „LG"; un cărucior pentru copii; 50 de sticle de coniac „Belii Aist" cu volumul de 0,5 litri; 9 perne; 5 plapume; 4 pleduri; 2 pereți; 2 scaune din lemn; un acordeon; 6 candelabre; 5 perechi de jaluzele; 18 m de perdele-tul; 8 m de perdele-șifon; 4 perechi de cizme pentru femei; 2 perechi de cizme pentru bărbați; un uscător de păr; 2 costume pentru bărbați; 3 rochii de seară; un costum sportiv pentru femei; 4 perechi de blugi pentru femei; 10 perechi de blugi pentru bărbați; 24 de valuri de tapete.

Reclamanta a specificat că prin certificatul nr. 134 din 13 iulie 2017, se confirmă preţul bunurilor materiale menționate după cum urmează: o foaie de ardezie - 110 lei; un metru de lambriu f/f - 97 de lei; o ușă din lemn f/f - 1950 de lei; o fereastră din lemn f/f - 910 lei; o fereastră din PVC f/f - 1950 de lei; un magnetofon cu CD de model „LG" f/f - 1300 de lei; un cărucior pentru copii f/f - 1950 de lei; o sticlă de coniac „Belîi Aist" 0,5 litri - 97 de lei; o pernă f/f - 260 de lei; o plapumă f/f - 230 de lei; un pled f/f - 520 de lei; un perete f/f - 8840 de lei; un perete f/f - 6500 de lei; un scaun din lemn f/f - 260 de lei; un acordeon f/f - 1300 de lei; un candelabru f/f - 195 de lei; jaluzele f/f - 390 de lei; un metru de perdea - tul f/f - 260 de lei; un metru de perdea din șifon f/f - 130 de lei; cizme pentru femei f/f - 1040 de lei; cizme pentru bărbați f/f -1040 de lei; uscător de păr f/f - 260 de lei; costum pentru bărbați f/f - 3900 de lei; rochie de seară f/f - 3680 de lei; costum sportiv pentru femei f/f – 1040 de lei; blugi pentru femei f/f - 520 de lei; blugi pentru bărbați f/f - 520 de lei; tapete - 520 de lei. Astfel, în urma nimicirii bunurilor materiale sus menționate, i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 92854 de lei şi 1000 de euro.

Reclamanta a invocat că a suportat cheltuieli şi pentru efectuarea reparației după incendiu, iar pentru materialele de construcție necesare a cheltuit suma de 13009 de lei, fapt confirmat prin bonurile fiscale anexate.

Reclamanta a relevat că după incendiu, a fost nevoită să tencuiască toată casa pe interior, folosind nisip, ciment, amorsă, tencuială pe bază de ghips, vopsea. De asemenea, a fost nevoită să schimbe ușile, ferestrele, să înlocuiască cablul electric care a ars, prizele, întrerupătoarele, tavanul şi să repare integral podeaua. Ulterior, a reparat acoperișul şi a instalat foi de ardezie noi în locul celor deteriorate.

Reclamanta a relatat că suma totală a prejudiciului material cauzat este în mărime de 105863 de lei şi 1000 de euro.

Reclamanta a subliniat că SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" urmează să-i repare prejudiciul material cauzat din vina angajatului său - Vladimir Vitiuc, deoarece în conformitate cu art. 1403 Cod civil, angajatorul în calitate de comitent, poartă răspundere pentru acțiunile angajatului său în calitate de prepus în funcțiile încredințate acestuia. Totodată, având în vedere că pârâtul Vladimir Vitiuc a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal - încălcarea regulilor de exploatare a obiectivelor energetice, prejudiciul moral

cauzat urmează a fi reparat nemijlocit de către persoana culpabilă de cauzarea acestuia, adică de persoana recunoscută vinovată prin decizia Curţii de Apel Bălţi.

Reclamanta a menționat că urmare a incendiului produs la 18 septembrie 2012 a avut de suferit fizic şi psihic, la fel a avut o stare de nelinişte, de incertitudine pentru soarta ei şi a familiei, or în ajun de iarnă a rămas fără haine, casă şi bani. Consideră că o compensație bănească în mărime de 100000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, îi va aduce o satisfacție relativ echitabilă şi îi va atenua suferințele psihice cauzate.

Reclamanta a solicitat încasarea de la SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" în beneficiul său a sumei de 105863 de lei şi 1000 de euro, cu titlu de prejudiciu material; încasarea de la Vladimir Vitiuc în beneficiul său a sumei de 100000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral; încasarea de la SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" şi Vladimir Vitiuc în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediu Făleşti, a fost admisă parţial acțiunea depusă de Lilia Bargan şi a fost încasat de la SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" în beneficiul Liliei Bargan suma de 105863 de lei şi 1000 de euro sau echivalentul acestora în lei moldovenești, conform cursului oficial stabilit de Banca Naţională a Moldovei la data executării, cu titlu de compensare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune. A fost încasat de la Vladimir Vitiuc în beneficiul Liliei Bargan suma de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. A fost încasat în mod solidar de la SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" şi Vladimir Vitiuc în beneficiul Liliei Bargan suma de 1000 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistenţă juridică. În rest, acțiunea depusă de Lilia Bargan, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Totodată, a fost încasat de la Vladimir Vitiuc în beneficiul statului suma de 100 de lei, cu titlu de taxă de stat pentru pretenția cu caracter nepatrimonial, de plata căreia reclamanta a fost scutită de drept la înaintarea acţiunii (f.d. 127-134, vol. I).

Prin hotărârea suplimentară din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Făleşti, a fost încasat de la SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" în beneficiul statului suma de 3776 de lei, cu titlu de taxă de stat pentru pretenția cu caracter patrimonial, de plata căreia reclamanta a fost scutită de drept la înaintarea acţiunii (f.d. 143-147, vol. I).

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curţii de Apel Bălţi, a fost respins apelul declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" și a fost menținută hotărârea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Făleşti şi hotărârea suplimentară din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Făleşti (f.d. 219-230, vol. I).

În consolidarea soluției adoptate, instanţa de apel a reținut ca fiind juste concluziile instanţei de fond referitor la dreptul reclamantei/intimate Bargan Lilia la compensarea prejudiciului material în sumă totală de 105863 de lei şi 1000 de euro.

Instanţa de apel a menționat că SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" în calitate de comitent, este susceptibilă reparării prejudiciului material cauzat Liliei Bargan în urma incendiului produs din vina angajatului Vitiuc Vladimir, în calitate de prepus, iar faptul că la 18 septembrie 2012 Vladimir Vitiuc se afla în exercitarea atribuțiilor de serviciu, rezultă din conținutul deciziei din 16 martie 2016 a Curţii de Apel Bălţi, menţinută prin decizia din 22 noiembrie 2016 a Curţii Supreme de

Justiţie. De altfel, faptul intervenirii la instalațiile electrice a casei Liliei Bargan s-a făcut de Vladimir Vitiuc în timpul orelor de muncă şi la solicitarea Liliei Bargan în vederea înlăturării defecțiunii, prin apel telefonic adresat SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”.

De asemenea, instanţa de apel a menționat că nu poate fi reținut argumentul apelantei precum că angajatul Vladimir Vitiuc ar fi susceptibil personal să răspundă patrimonial, deoarece a admis încălcări de la Regulamentele interne şi fișa postului, or art. 1403 alin. (2) Cod civil, stabilește clar că în situaţia când prepusul (angajatul) nu îndeplinește întocmai instrucțiunile angajatorului (comitentului), survine dreptul de regres al comitentului împotriva prepusului.

Instanţa de apel a statuat că instanţa de fond întemeiat a dispus compensarea din contul pârâţilor SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” şi Vladimir Vitiuc a cheltuielilor de asistenţă juridică în sumă de 1000 de lei şi din contul pârâtului SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a cheltuielilor de plată a taxei de stat în sumă totală de 3876 de lei, în temeiul art. 85 alin. (1) lit. a), art. 94 alin. (1), 96 alin. (1) şi (1^1), art. 98 alin. (1), şi art. 4 alin. (l) pct. 7^4 din Legea taxei de stat.

La 25 martie 2019 SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a declarat recurs împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curţii de Apel Bălţi, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanţei de apel, încheierii instanţei de apel din 20 septembrie 2018 şi hotărârii suplimentare a primei instanțe din 29 iunie 2018, precum şi casarea parțială a hotărârii primei instanțe din 14 mai 2018, în partea încasării de la SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a prejudiciului material şi de la SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” şi Vladimir Vitiuc a cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 1000 de lei şi pronunțarea a unei noi hotărâri de respingere integrală a pretenţiilor Liliei Bargan împotriva SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, ca fiind nefondate.

În motivarea cererii de recurs, recurenta SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a reiterat aceleași argumente care au fost susținute și în instanțele ierarhic inferioare, insistând asupra faptului că nu a fost parte în procesul penal, nu a fost recunoscută ca parte civilmente responsabilă şi nu a beneficiat de drepturile şi obligațiile părții civilmente responsabile, fapt care atestă că nu poate fi obligată la repararea prejudiciului cauzat de către Vladimir Vitiuc.

Totodată, recurenta SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a punctat că instanţa nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată şi anume prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil. De altfel, compensarea prejudiciului material şi moral urma a fi dispusă din contul patrimoniului persoanei recunoscute vinovate - Vladimir Vitiuc.

De asemenea, recurenta SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a punctat că instanţa de apel a încălcat prevederile art. 6 CEDO şi principiul contradictorialității şi egalității părților în drepturile procedurale, fiind astfel îngrădit în dreptul de a-şi argumenta şi dovedi poziţia în proces. De altfel, consideră că instanţa de apel neîntemeiat a respins cererea de amânare a examinării cauzei, la care a fost anexată copia ordinului de concediu din 08 noiembrie 2018, cu atât mai mult că, la 29 noiembrie 2018, SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” avea angajați în serviciul juridic doar doi jurisconsulți, iar în instanțele de judecată erau peste 55 de cauze. Prin urmare, desemnarea unui alt reprezentant nu a fost posibilă, din motivul antrenării celuilalt jurisconsult în alte activități.

În concluzie, recurenta SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a subliniat că persoana condamnată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal, Vladimir Vitiuc a acționat pe cont propriu, efectuând lucrări la instalația electrică din interiorul casei, cu încălcarea prevederilor Instrucțiunii pentru protecția muncii a electromontorului echipei operative de intervenție nr. 4 din 25 martie 2003 şi Instrucțiunii de activitate a grupului operativ de dispecerat a filialei RED din 11 februarie 2010.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 29 noiembrie 2018 a Curţii de Apel Bălţi a fost expediată participanților la proces, la 23 ianuarie 2019 şi a fost recepționată de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, la 28 ianuarie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 232, vol. I).

Totodată, instanţa de recurs relevă că decizia recurată a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată la 21 ianuarie 2019.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” la 25 martie 2019, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 10 aprilie 2019, în adresa intimaților Vladimir Vitiuc şi Lilia Bargan a fost expediată copia recursului declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” (f.d. 36, vol. II).

La 16 mai 2019, prin intermediul oficiului poștal, Lilia Bargan a depus referință la recursul declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, prin care a solicitat respingerea acestuia și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

Intimatul Vladimir Vitiuc nu şi-a valorificat dreptul procedural respectiv şi nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile şi alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că, normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul şi în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanţa de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanţa judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) şi (4).

Respectiv, instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs, cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord", se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar, se menționează că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv, numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" nu rezultă că, instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmers împotriva Suediei hotărâre din 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1-1[1]) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 Cod de procedură civilă şi nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului se plasează pe pagina web a Curţii Supreme de Justiţie la data emiterii şi se transmite tuturor participanților la proces şi reprezentanților acestora.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră că recursul declarat de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea pe Acţiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curţii de Apel Bălţi, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Bargan împotriva lui Vladimir Vitiuc şi Societăţii pe Acţiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord" cu privire la repararea prejudiciului material şi moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul Maria Ghervas

Judecătorii Dumitru Mardari

Nina Vascan